nieuws

“Buffer hemelwater: zet stuwtjes dicht”

nieuws

De komende dagen is er lichte regen voorspeld. Voor landbouwers is het van prioritair belang om dat kostbare hemelwater te bufferen. “De regen die nu valt moeten we maximaal laten infiltreren”, zegt Maarten Raman van het Agrobeheercentrum Eco². “Wie zijn stuw nog niet had dichtgezet moet nu actie ondernemen.”

4 JUNI 2020 – LAATST BIJGEWERKT OM 14 SEPTEMBER 2020 14:54



De komende dagen is er lichte regen voorspeld. Voor landbouwers is het van prioritair belang om dat kostbare hemelwater te bufferen. “De regen die nu valt moeten we maximaal laten infiltreren”, zegt Maarten Raman van het Agrobeheercentrum Eco². “Wie zijn stuw nog niet had dichtgezet moet nu actie ondernemen.”

“Te droog”, klinkt het sinds 2017 bij veel landbouwers aan de ontbijttafel. “Het nieuwe normaal” volgens klimatologen. Voorspellingen geven aan dat de zomers droger worden en de winters natter. Tot nu is 2020 alvast een schoolvoorbeeld van wat de klimaatcrisis met ons weer doet. Elke druppel water die nu valt moeten landbouwers kunnen bijhouden. De waterbuffer moet aangevuld worden. Maarten Raman, expert landbouwwater bij het Agrobeheercentrum Eco², heeft dan ook een duidelijk advies. “Zet je stuwen dicht.”

“Eens een regendruppel wegvloeit via de beek is die voor altijd weg”, vertelt Maarten Raman. “Om toekomstgericht te blijven produceren is het noodzakelijk om greep te krijgen óp die regendruppel. Een stuwtje in de perceelsgracht geeft de landbouwer de mogelijkheid om het wegvloeiende water tegen te houden, waardoor het water kan infiltreren. Zo wordt de waterbuffer weer aangevuld. Door de droogtecrisis zien we dat landbouwers zelf constructies bouwen om water tegen te houden. Dat is goed op korte termijn, maar er bestaan ook duurzamere oplossingen.”

“Zo’n stuwtje is de eenvoud zelve”, legt Maarten Raman uit. “Iedere stuw beschikt over een aantal balkjes die de landbouwer in de stuw kan schuiven. Hoe meer balkjes die erin schuift, hoe meer water hij opstuwt. Een hoge waterstand nastreven is 11 van de 12 maanden nuttig. In de zomer voor de gewasgroei, in de winter om de watertafel aan te vullen. Hoe groter de grondwaterreserves, hoe langer het droog mag zijn zonder dat het gewas in droogtestress komt.”

In twee gevallen is een lage waterstand een must: bij het zaaien en het oogsten. De veldwerkzaamheden gebeuren dan best in een drogere bodemconditie om structuurschade te vermijden. In deze korte periodes kan de landbouwer de watertafel doen dalen. “Na de veldwerkzaamheden moeten alle schotjes weer in de stuw zodat de landbouwer opnieuw kan starten met water op te sparen”, weet Maarten Raman.

De hoogte tot waar het water in de perceelsgrachten wordt opgestuwd beslist de landbouwer helemaal zelf. “Voor veel akkergewassen mag het water in de sloot tot een 25-tal centimeter onder maaiveld komen staan, zonder dat er problemen ontstaan”, klinkt het bij het Agrobeheercentrum Eco². “Voor grasland mag dat zelfs nog wat hoger.” Eens het water boven het hoogste niveau van het schotbalkje komt te staan, vloeit het weg. Wateroverlast door een goed ingestelde stuw is dus onbestaande.

Naast de gewone stuw, wint de zogenaamde knijpstuw aan populariteit. Die heeft een klein driehoeksgat halverwege in een schotbalkje. Boven deze balk kunnen ook balkjes geplaatst worden, om het water toch nog hoger op te stuwen. “Bij hevige neerslag kan het volume van de gracht volledig benut worden om water in te stockeren”, legt Maarten Raman uit. “De driehoek laat toe het water langzaam te laten wegvloeien. De buffercapaciteit van de gracht wordt zo automatisch hersteld naarmate het water wegloopt. Wat dit type stuw zo aantrekkelijk maakt, is dat ze geen manuele handeling vraagt.”

Het waterpeil op een perceel regelen via stuwen is niet alleen voordelig voor de landbouwer, er zijn ook tal van maatschappelijke voordelen aan verbonden. “Zo is de waterbeheerder dankbaar om stuwtjes die water langer vasthouden in de haarvaten van het watersysteem”, klinkt het. “Zeker bij zomerse onweersbuien - met bijhorende piekdebieten - verlichten stuwtjes de druk op stroomafwaarts gelegen gebieden. Zo kan het water dat normaal voor overlast zorgt, ingezet worden om de grondwaterreserves te voeden. Het is een mooie win-win situatie tussen landbouw en omgeving.”

“De droogte en de verdroging van het landschap is een uitgestrekt probleem, met diverse gevolgen”, weet Maarten Raman. “Enkel samen, sector overschrijdend, kunnen we dit trachten op te lossen. Voor landbouwers is samenwerken met collega’s ook van belang. Wanneer één landbouwer een stuwtje plaatst, geeft dat een heel verschil in waterbeschikbaarheid van het perceel nabij de gracht. Wanneer er op stroomgebiedsniveau verschillende stuwen worden geplaatst en klassieke drainage wordt omgevormd naar peilgestuurde drainage – waarbij je het grondwaterpeil in het perceel kan regelen - zijn landbouwers in staat om zeer grote maatschappelijke bijdragen te leveren tegen een beperkte inzet.”

Het Agrobeheercentrum Eco² ondersteunt landbouwers die samen hun watermanagement van de percelen aanpakken. In Vlaanderen zijn zo acht agrobeheergroepen verspreid over tien gemeenten bezig met collectief waterbeheer. “We begeleiden hen bij het installeren en het goed beheren van de maatregelen”, klinkt het. “De omvorming van klassieke drainage naar peilgestuurde drainage kan je doen zonder vergunning. Maar let op: het plaatsen van een stuwtje mag enkel in een perceelsgracht mits het verkrijgen van een omgevingsvergunning. In gecategoriseerde waterlopen wordt dat normaal niet toegestaan omwille van vismigratiemogelijkheden. En ook goed om weten, het plaatsen van een stuwtje wordt via VLIF (niet-productieve investeringen) ondersteund.”

Beeld: Agrobeheercentrum Eco²

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |